

Iniciativa Porodní služby matce přátelské - „Mother-Friendly Childbirth Initiative“

Copyright 1996: Coalition for Improving Maternity Services (CIMS) National Office, POB 2346, Ponte Vedra Beach, FL 32004, (904) 285-1613, fax: (904) 285-2120, <www.motherfriendly.org>, e-mail: info@motherfriendly.org

Povolujeme volnou reprodukci celého textu nebo jeho částí s plným uvedením zdroje a copyrightu.

Poslání, úvod a principy

Poslání

Koalice za zlepšení porodních služeb (Coalition for Improving Maternity Services, CIMS) sdružuje jednotlivce a organizace, kterým záleží na péči o matky, děti a rodiny a na jejich blahu. Naším posláním je prosazovat zkvalitnění porodní péče provázené podstatným snížením nákladů. Takový vědecky odůvodněný model péče, která je matce, dítěti a rodině přátelská, se soustředí na prevenci a zdraví, jež považuje za alternativu k drahým testům, diagnózám a léčebným programům.

Úvod

- Přestože USA mají v oblasti péče o matku a dítě zdaleka největší výdaje ze všech průmyslových států, zaznamenávají vyšší perinatální mortalitu a morbiditu (úmrtnost a nemocnost) než většina průmyslových zemí. Úmrtnost afro-amerických matek je přitom čtyřnásobně vyšší než mortalita euro-amerických žen.
- Ve valné většině těchto průmyslových zemí bývají porody zabezpečovány porodními asistentkami, které při nich dosahují vynikajících perinatálních výsledků. Ve Spojených státech zatím porodní asistentky působí jako hlavní poskytovatelky péče pouze u malého procenta porodů.
- Součástí stávajícího způsobu péče o matku a dítě, který přispívá ke zvyšování nákladů a k horším výsledkům, bývá nevhodné užívání technologie a rutinní zákroky nepodložené vědeckými důkazy.
- Zvýšená závislost na technologii snížila důvěru ve vrozenou schopnost žen родit bez vnějších zásahů.
- Pokud je matce a dítěti poskytována perinatální péče odděleně- jako by se jednalo o dvě samostatné jednotky s rozpornými potřebami- je narušován vztah mezi matkou a dítětem vzniklý již v období těhotenství.
- Ačkoliv bylo vědecky prokázáno, že je kojení optimální ze zdravotního, z výživového i z vývojového hlediska jak pro novorozence, tak pro matku, jen pouhý zlomek amerických matek plně kojí své děti v šesti týdnech života.

- Současný systém porodnické péče v USA nezajišťuje rovný přístup ke zdravotnímu zabezpečení ženám ze znevýhodněných sociálních skupin, ženám bez pojištění a těm, kterým pojišťovny určují konkrétní poskytovatele péče či konkrétní rodná místa.

Z těchto důvodů chceme definovat a prosazovat matce přátelské porodní služby v souladu s následujícími principy:

Principy

Uznáváme následující ideové základy péče matce přátelské:

Přirozenost porodního procesu

- Porod je normální, přirozený a zdravý proces.
- Ženy a miminka vnitřně přirozeně vědí, jak má porod probíhat.
- Miminka jsou v době porodu vědomé citlivé lidské bytosti. Jako takové mají být respektována a má se s nimi zacházet odpovídajícím způsobem.
- Kojení novorozencům a kojencům zabezpečuje optimální výživu.
- Porod může bezpečně probíhat v nemocnici, v porodním centru nebo v domácím prostředí.
- Pro většinu žen je v těhotenství a při porodu nejvhodnější typ péče, jakou poskytují porodní asistentky, tedy takový, který podporuje a chrání normální porodní proces.

Posílení role ženy

- Sebedůvěra ženy a její schopnost porodit dítě a pečovat o něj je posilována nebo naopak snižována každou osobou, která ženě poskytuje péči, a stejně tak prostředím, v němž rodí.
- Během těhotenství, porodu a raného dětství jsou matka s dítětem samostatné a zároveň vzájemně závislé bytosti. Jejich vzájemné propojení je životně důležité a musí být respektováno.
- Těhotenství, porod a šestinedělí jsou klíčové události v běhu života. Tyto zkušenosti hluboce ovlivňují matky, děti, otce a rodiny, stejně jako se významně a dlouhodobě odrážejí na celé společnosti.

Autonomie

Každá žena by měla mít možnost:

- Sama i spolu se svou rodinou prožít zdravou a radostnou porodní zkušenost, bez ohledu na svůj věk a na další okolnosti.
- Porodit podle svého přání v prostředí, kde se cítí bezpečně, kde o ni pečují a kde respektují její emocionální pohodu, její soukromí a osobní preference.
- Přístupu k přehledu celého spektra péče o těhotenství, porod a dítě a k přesným informacím o dostupných porodních místech a odbornících, kteří jí péči mohou poskytovat.

- Získat přesné a aktuální informace o výhodách a riziku všech úkonů, léků a testů doporučených v těhotenství, při porodu a v šestinedělí. Měla by být informována o právu na informovaný souhlas a informované odmítnutí.
- Získat podporu pro informované rozhodování o tom, co je pro ni a pro její dítě nejlepší, založené na jejích osobních hodnotách a přesvědčení.

Neškodit

- V těhotenství, při porodu a v šestinedělí by nemělo docházet k rutinním zásahům. Mnoho standardních zdravotnických testů, úkonů, technologií a léků přináší riziko matce i dítěti. Neměly by být používány bez přesného odborného důvodu.
- Pokud se během těhotenství, porodu nebo šestinedělí vyskytnou komplikace, zdravotní péče by měla vycházet z vědeckých poznatků.

Odpovědnost

- Každá ošetřující osoba odpovídá za kvalitu péče, kterou poskytuje.
- Porodní péče by se neměla řídit potřebami osob, které ji poskytují, ale výhradně potřebami matky a dítěte.
- Každá nemocnice nebo porodní centrum odpovídá za pravidelná, na současném vědeckém výzkumu založená prošetření a zhodnocení efektivity, rizika a četnosti lékařských procedur prováděných matce a dítěti.
- Společnost prostřednictvím vlády a zdravotního systému odpovídá za to, že je všem ženám zajištěn přístup k porodním službám, a za sledování kvality porodních služeb.
- Jedinci jsou v konečné fázi zodpovědní za informovaná rozhodnutí týkající se zdravotní péče, kterou oni a jejich děti dostávají.

Na základě těchto principů bylo vypracováno deset bodů, které podporují, ochraňují a prosazují matce přátelské porodní služby.

Deset bodů iniciativy Mother-friendly pro matce přátelské nemocnice, porodní centra a kvalifikovaný doprovod při domácích porodech

Nemocnice, porodní centra a kvalifikovaný doprovod při domácích porodech musí v praxi uplatňovat ideové principy CIMS plněním Deseti bodů matce přátelské péče, aby mohly získat ocenění udělované Koalicí za zlepšení porodních služeb (CIMS).

Matce přátelská nemocnice, porodní centrum a kvalifikovaný doprovod při domácím porodu:

- 1) Všem rodičkám nabízí:
 - * Neomezený přístup osob, které si rodička vybere jako svůj doprovod k porodu. Mohou mezi nimi být otcové, partneři, děti, členové rodiny a přátelé.
 - * Neomezený přístup k nepřetržité emocionální a fyzické podpoře poskytované speciálně připravenou ženou – např. dulou nebo profesionální podpůrnou osobou.
 - * Přístup k profesionální péči porodních asistentek.
- 2) Veřejnosti poskytuje přesné údaje a statistické informace o praktikách a úkonech své porodní péče, včetně prováděných zásahů a celkových výsledků.
- 3) Poskytuje péči, která odpovídá kulturnímu zázemí rodičky. To znamená citlivou péči respektující přesvědčení, hodnoty a zvyky specifické pro etnikum a náboženství rodičky.
- 4) Ženě v první i ve druhé porodní době umožňuje volný pohyb a volbu polohy podle vlastního výběru (kromě omezení specificky potřebných ke korekci komplikací). Odrazuje od litotomické polohy (na zádech s pozvednutýma nohama).
- 5) Má jasně definované směrnice a postupy umožňující:
 - * Spolupráci a konzultace s dalšími porodními zařízeními, včetně komunikace s původním poskytovatelem péče, pokud je nutný přesun z jednoho zařízení do druhého.
 - * Spojit matku a dítě s odpovídajícími komunitními zdroji, včetně předporodních a poporodních služeb a podpory v kojení.
- 6) Neužívá rutinně praktiky a postupy, které nejsou podloženy vědeckými důkazy, jako je například :
 - * Holení
 - * Klyzma
 - * Nitrožilní infuze
 - * Odepírání potravy
 - * Brzké porušování vaku blan
 - * Elektronický fetální monitoring

Další intervence jsou limitovány:

- * Maximálně 10% užívání oxytocinu k indukci. X)
 - * Maximálně 10% praktikování epiziotomie, s cílem snížení na maximálně 5%.
 - * V běžných nemocnicích maximálně 10% císařských řezů a maximálně 15% v nemocnicích specializovaných na riziková těhotenství.
 - * Vaginální porod po císařském řezu minimálně 60%, s cílem minimálně 75%.
- 7) Školí zaměstnance v nemedikalizovaném přístupu k bolestem a nepropaguje užívání analgetických a anestetických léků, pokud nejsou specificky potřebné ke korekci určité komplikace.

- 8) Všechny matky a jejich rodiny (včetně těch, jejichž novorozenci jsou nedonošení nebo mají vrozené problémy) povzbuzuje, aby se dítěte dotýkaly, chovaly ho, pečovaly o ně v míře slučitelné s jejich situací. Matky podporuje v kojení.
- 9) Odrazuje od provádění obřízky z jiných než náboženských důvodů.
- 10) Snaží se naplňovat Deset bodů iniciativy Světové zdravotnické organizace a UNICEFu "Baby-friendly Hospital" pro podporu úspěšného kojení:
1. *Má písemně zachycené strategie na podporu kojení a průběžně s nimi seznamuje všech zdravotnický personál.*
 2. *Školí veškerý zdravotnický personál v dovednostech potřebných k uplatňování této strategie.*
 3. *Informuje všechny těhotné ženy o výhodách a způsobech kojení.*
 4. *Pomáhá matkám zahájit kojení do půl hodiny po porodu.*
 5. *Ukazuje matkám, jak kojit a jak udržovat laktaci i v případě, kdy by měly být od svých dětí odděleny.*
 6. *Nedává novorozencům jinou výživu než mateřské mléko, pokud to není lékařsky indikováno.*
 7. *Praktikuje rooming-in: umožňuje matkám a dětem, aby zůstaly spolu 24 hodin denně.*
 8. *Podporuje kojení podle potřeby dítěte.*
 9. *Nedává kojeným novorozencům žádné dudlíky a šidítka.*
 10. *Podněcuje vznik podpůrných skupin pro kojení a odkazuje na ně matky při propuštění z nemocnice.*

X) Toto kritérium se v současnosti prověřuje.

CIMS povoluje a doporučuje šíření své iniciativy s uvedením jejího zdroje:

Copyright 1996: Coalition for Improving Maternity Services (CIMS) National Office, POB 2346, Ponte Vedra Beach, FL 32004, (904) 285-1613, fax: (904) 285-2120, e-mail: info@motherfriendly.org

www.motherfriendly.org

Z angličtiny přeložila Vlasta Jirásková